

PM – STRANDSKYDDSUTREDNING, KATTERJÅKK

UPPDRAGSLEDARE
Stefan Grundström

DATUM
2019-12-11

Underlag till strandskyddsärende för detaljplan på fastigheten Riksgränsen 1:6, Kiruna kommun

Bakgrund

Vid planläggning för ny bebyggelse i Katterjåkk behövs en parkeringsyta och den mest lämpade lokaliseringen är inom strandskyddsområdet för vattendraget Katterjåkk. Sweco Environment har utrett om en parkeringsyta kan byggas utan att det väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter inom strandskyddsområdet (Miljöbalken 7 kap, § 15, 4).

Beskrivning av det område som planeras att tas i anspråk

Området utgörs av en myr med grundvatten nära ytan (kärr) och ligger strax öster om byvägen som går söderut från E10 i Katterjåkk. Hela myrområdet är cirka 1,5 hektar stort och den del som planeras att tas i anspråk är cirka 0,2 hektar. Myren sluttar mot norr och avgränsas av vägen och anslutande bebyggelse i väster och är tydligt hydrologiskt påverkad och något torrare närmast vägen. Vegetationen på myren är av fattigkärr-typ med för trakten vanliga vegetationstyper och arter. Ripvide, grönvide och lappvide samt dvärgbjörk dominerar buskskiktet. Flaskstarr och ängsull dominerar fältskiktet, medan bottenskiktet mest består av olika arter av vitmossor, främst nordvitmossa och tätvitmossa.

Vid Sweco,s naturvärdesinventering 2017 bedömdes att myrområdet i sin helhet har ett påtagligt naturvärde (Klass 3) enligt svensk standard för naturvärdesinventeringar som omfattar fyra klasser. Motiveringen till bedömningen är att det är ett naturområde som har hög grad av naturlighet men att det finns en tydlig hydrologisk påverkan samt att det inte finns förutsättningar för några ovanliga växt- och djurarter.

Figur 1. Vy över det område som planeras tas i anspråk för en parkeringsyta.

Förslag till avgränsning av parkeringsyta samt skyddsåtgärder

Parkeringsytan föreslås avgränsas så att den östra och blötaste delen av myren bevaras så att grundvattnet kan passera fritt över denna del. Parkeringsytan utformas med ett grovt fyllnadsmaterial (bergkross som har god genomsläpplighet för vatten) i botten, ett råberg med materialstorlek >300 mm. Denna konstruktion överlagras med en geotextil som ska förhindra att material från det ytliga förstärkningslagret och bärlagret inte hamnar i den grövre bottenfyllnaden. En sådan konstruktion släpper igenom merparten av flödet. Ett fritt flöde av vatten förbi och under parkeringsytan innebär att livsvillkoren för de arter som lever på myren nedströms inte påverkas. I byggskedet ska skyddsåtgärder vidtas för att förhindra att det rinner grumligt vatten till Katterjåcken.

Figur 2. Avgränsning med röd linje för parkeringsytan i den västra delen av myren. Strömningsriktning för grundvattnet i området med blå pilar.

2 (5)

PM – STRANDSKYDDsutredning,
KATTERJÅCK

Bedömning av påverkan på livsvillkoren för växt- och djurlivet

Sweco Environments bedömning är att uppförandet av en parkeringsyta på en del av myrområdet inte är en väsentlig förändring av livsvillkoren för växt- och djurlivet inom strandskyddsområdet. Som underlag till denna bedömning har vi använts oss av Naturvårdsverkets vägledning för planering och prövning av strandskydd.

"Man bör bedöma den väsentliga förändringen utifrån själva ingreppets inverkan på livsmiljöerna över huvud taget. Det betyder att man behöver ta hänsyn till hur stort ingreppet är, under hur lång tid det sker samt var och hur det utförs."

"En väsentlig förändring av livsvillkoren för djur- och växtlivet är en störning i livsmiljön som innebär att djur- och växtarter inte kan fortleva i livskraftiga populationer på den plats som påverkas genom åtgärden. Orsaken kan vara en minskad tillgänglig yta eller en försämring av de särskilda strukturer eller funktioner som krävs för att en djur- eller växtarts goda livsvillkor ska finnas kvar i det land- eller vattenområde som påverkas genom den planerade åtgärden".

"Vid bedömningen av om de biologiska värdena påverkas på ett oacceptabelt sätt bör man ta hänsyn till förhållandena för arten i ett större område än bara just det område som påverkas genom åtgärden."

"Följande faktorer behöver man ta hänsyn till när den planerade åtgärdens effekter bedöms:

- Hur ovanliga är de berörda naturtyperna i landskapet?*
- Hur känsliga är de berörda naturtyperna?*
- Hur stor del av de olika naturtyperna kommer att försvinna eller påverkas av ingreppet?*
- Medför åtgärden en förändring av de särskilda strukturer eller funktioner som krävs för att goda livsvillkor ska finnas kvar på platsen?*
- Är den yta som finns kvar tillräcklig för att djur- och växtarter som hör hemma i livsmiljön ska kunna fortleva i livskraftiga populationer?*
- Berörs särskilt skyddsvärda naturtyper eller arter av placeringen av åtgärden?*
- Hur påverkas områden utanför den planerade åtgärden?*
- Kommer åtgärden att fragmentisera naturtypen?*
- Medför åtgärden en barriär?*
- Sker åtgärden i en relativt orörd eller opåverkad miljö?*
- Hur lång är återhämtningstiden för naturtypen?"*

Det markområde som planeras tas i anspråk för parkeringsytan är ganska litet, cirka 2000 m², och är sedan tidigare hydrologiskt påverkat. Det finns i närområdet åtskilliga hektar av samma typ av livsmiljö, främst i anslutning till Vassijaur.

Naturtypen är givetvis känslig för hydrologisk påverkan men med de föreslagna skyddsåtgärderna begränsas skadan till parkeringsytan.

De växter och djur som lever i det naturområde som planeras tas i anspråk har tillräckligt med ytor av samma naturtyp i närområdet och åtgärden påverkar inte förutsättningarna för att djur- och växtlivet ska kunna fortleva i livskraftiga populationer på platsen.

Inga särskilt skyddsvärda naturtyper eller arter, rödlistade, fridlysta eller regionalt ovanliga, påverkas av den planerade åtgärden.

Åtgärderna kommer inte att fragmentisera naturtypen eller skapa barriärer då det lämnas en del av myrens östra del och åtgärden görs i anslutning till redan ianspråktagna områden.

Bedömning av påverkan på gynnsam bevarandestatus inom Natura 2000-området Katterjåkk

Torne och Kalix älvsystem (SE0820430) utgör ett mycket stort Natura 2000-område som omfattar vattenområdena i Torneälven och Kalixälven, Torne träsk samt många biflöden, däribland vattendraget Katterjåkk, och källsjöar inom de svenska delarna av avrinningsområdena. Vattenområdena är skyddade som ett SCI-område (Site of Community Interest) enligt miljöbalkens 7 kap 28a §. Det aktuella bebyggelseområdet är som närmast tänkt att ligga 70 meter från Katterjåkk.

I ett Natura 2000-område gäller att gynnsam bevarandestatus (gynnsamt bevarandetillstånd för det enskilda området) ska uppnås för de utpekade habitaterna (naturtyperna). De naturtyper som är aktuella för detaljplaneområdet i Katterjåkk är 3220, Alpina vattendrag med örtrik strandvegetation.

De utpekade arterna för detta Natura 2000-område är utter, lax, stensimpa, grön flodtrollslända, flodpärlmussla och venhavre. Av dessa är det endast stensimpa, som har känd förekomst i området kring Katterjåkk och det är då i Vassijaure.

I Naturvårdsverkets vägledning för de olika Natura 2000-habitaterna beskrivs viktiga strukturer och funktioner för naturtypen alpina vattendrag:

- Karakteristisk strandvegetation förekommer,
- Naturliga vattenståndsfluktuationer och flöden,
- Konnektivitet (fria vandringsvägar och flöde) i vattendraget och anslutande vattensystem,
- God vattenkvalitet.

I bevarandeplanen för Natura 2000-området som fastställdes 2007 beskrivs bevarandemål och hotbild mot Natura 2000-området. De bevarandemål, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus och hotbilder som redovisas för naturtypen alpina vattendrag är av samma typ som i vägledningen för naturtypen.

Sammantaget bedömer Sweco Environment att den planerade åtgärdens påverkan på Natura 2000-området Torne och Kalix älvsystem SE0820430 är försumbar. Denna bedömning görs under förutsättning att skyddsåtgärder vidtas för att förhindra att inte byggandet av parkeringsplatsen orsakar grumling och lokal belastning av näringsämnen i Katterjåkken.

Referenser

Miljöbalken 7 kap, § 15.4, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998808_sfs-1998-808

Översiktlig naturvärdesinventering av detaljplanområdet Katterjåkk samt bedömning av påverkan på Natura 2000-området Torneälven, Sweco 2017

Naturvårdsverkets vägledning för planering och prövning av strandskydd, utgåva 2 från 2012

Naturvårdsverket 2011. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1, NV-04493-11, Beslutad 2011

Länsstyrelsen 2007. Bevarandeplan Natura 2000 Torne och Kalix älvsystem SE0820430, fastställd av Länsstyrelsen 20071211

Artikel 17-rapporteringen 2013

<http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=SE0820430>